N B Toentertijd

Zo aan het einde van dit millennium een goed moment de oude NBT's eens in te zien. Zijn we in de bosbouw werkelijk zo veranderd? Of halen we bij studiedagen en/of excursies oude statements uit de kast? Zijn de principes dezelfde en wie was ook al weer de winnaar van de bosarbeiderswedstrijden handzagen? Hoe was dat toentertijd?

1963: Het culturele bos

"De tijd dat een bos een met hout begroeide oppervlakte was - analoog aan de cultuur van landbouwgewassen - ligt reeds tientallen jaren achter ons. In die tussenliggende tijd is er veel met het bos en met de mens gebeurd". Zo schreef W. Thijsen in zijn artikel: Enige gedachten over het culturele bos van de toekomst (NBT, nr. 6 1963).

Het is, geloof ik - zo zegt Thijsen - een menselijke eigenschap om systemen te willen maken, met het doel delen te formeren, die beter te overzien zijn.

"Bos, is meer dan de som der delen. Dit betekent ook, dat, wanneer een invloed wordt uitgeoefend op één deel van het geheel ook het geheel wezenlijk wordt beïnvloed."

En daar had Thijsen natuurlijk helemaal gelijk in, zo weten wij inmiddels. Het heeft nog wel even geduurd voordat wij dat helemaal door hadden. Want zo lees ik in het NBT,nr.5 van 1969, een artikel over chemische bestrijding van heide (Calluna vulgaris). Ondanks dat er wordt gezegd dat het handhaven van heide van groter belang is, kan toch in bepaalde gevallen een dergelijke bestrijding noodzakelijk zijn. Uit het oogpunt van vochtconcurrentie bij jonge bosbeplantingen is heide maar een vervelende soort,- dus met wat *2,4-D ester* is het probleem uit de wereld en de heide ook. Vandaag de dag gebeurt dat nog steeds, geen 2,4-D ester, maar met onze huidige bestrijdingsmiddelen die 'milieuvriendelijk' zijn. Schromend vertelt een medewerker van een provinciaal landschap mij, dat de buurman van zijn terreinen gelijktijdig met hem bos heeft geplant. De buurman heeft gespoten tegen concurrerende begroeiing en al snel een prachtig resultaat gekregen, terwijl het Landschap voor de vijfde maal aan het inboeten is. En eigenlijk,....., zo zag ik de medewerker denken, niet denkend aan 'de som der delen'.

En het verbaast mij nog steeds. In het kader van het Overlevingsplan Bos en Natuur (OBN) kunnen een aantal maatregelen worden uitgevoerd, zoals het verbeteren van de mineralenhuishouding. Uit onderzoek in Overijssel (1996) blijkt dat, meer dan 95 % van de deelnemende boseigenaren naar aanleiding van het bemestingsadvies, besloten de mineralentoediening uit te voeren. In totaal is in de periode januari en februari 1996 maar liefst 510.000 kg Tripelsuperfosfaat, 167.500 kg Kalizout 60, 370.000 kg Kiezeriet, 38.000 kg Kopersulfaat en 390.000 kg Dologran in de bossen van Overijssel uitgebracht. Daar hebben de bomen in de komende jaren dan geen gebrek meer aan en kunnen weer lekker doorgroeien voor..., voor wat eigenlijk?

Thijsen schrijft ruim 35 jaar geleden: "Wij telen hout op veelal weinig vruchtbare gronden tegen hoge kosten, terwijl de afzetmogelijkheden twijfelachtig zijn en de prijzen navenant. Vragen we ons wel eens af of ons menselijke holocoen (het geheel gemeenschappelijk hebben, zowel biotisch als abiotisch beschouwd) daar optimaal mee gediend wordt? Werken wij niet hier of daar op marginale bosgronden of met marginale bosbedrijven? Wat zou het nut van een bos voor onze huidige menselijke samenleving zijn als we minder geld erin zouden stoppen maar meer wandelpaden, fietspaden, minder inboeten, meer spontane heideopslag zich lieten ontwikkelen?"

Hij vervolgt: "Ik heb slechts getracht me voor te stellen, wat de wind in een zucht ziet, de wind, die van verre komt en weer gaat, terwijl hij fluistert over akkers en graslanden, hagen en beken, duinen en vennen, bossen en mensen, over alles, waar wij zo'n immense moeite mee hebben."

Gerard de Baaij